

Historie van vergane glorie

LEA VAN DE WIJNGAERT

“Uit duinen tussen zee en

hinterland, herrijst een

verdwenen site van onder

het zand.”

Het duurt even maar aan het rond punt in Koksijde zien we ze, de aanduiding naar Ten Duinen met haar site en museum waar we ons zullen overgeven aan de mystiek en het mysterie van een vergeten beschaving. In de ruime inkomhal eist het grote ronde volume meteen onze aandacht op. Het toont prachtige panoramische foto's en video-beelden van de site. Aan het onthaal krijgen we een brochure met wel erg beknopte uitleg over de archeologische site. De meer uitgebreide is in de maak, zo wordt ons verzekerd. De brochure zelf vind ik geslaagd met drie witte monniken die als schimmen vanuit het licht de duisternis betreden en een beknopte tekst met vragen die de nieuwsgierigheid prikkelt.

Alvorens de site te betreden, moeten we ons ticket met streepjescode scannen. Er kan maar één persoon per keer door de draaideur wat volgens mij een vlotte doormoving tijdens een drukke dag of met een groep enigszins belemmert. De plattegrond helpt om de weg te vinden in de site die, nog in opbouw, op het eerste zicht onoverzichtelijk lijkt. Zestien genummerde stenen verwijzen naar een paragraaf met korte uitleg over wat hier uit de middeleeuwen resteert. De oostelijke vleugel met het gebouw van de monniken en het klein pand, is nog niet opgegraven.

Was ik een middeleeuwer, dan...

In het museum worden we uitgenodigd om de gids, waarvoor we niet moeten betalen, te volgen. In de eerste zaal staat een levensgrote viertalige ridder imposant voor een geschilderd landschap. Hij komt tot leven als we op het knopje met de letter 'N'

drukken en begint enthousiast te vertellen over wat hij op kruistocht beleefd heeft. Omdat de gids ook wat te vertellen heeft, verontschuldigd ik mij en voeg me terug bij de groep. Enig schuldgevoel maakt zich van mij meester als ik hoor hoe hij onverstoord blijft praten zonder dat er iemand naar hem luistert.

Centraal in deze zaal staat een ronde tafel met metalen handafdrukken. Het is wellicht de bedoeling om je hand erop te passen maar naast wat gekraak gebeurt er niets. Ook niet als we de knopjes 'N-F-D-E' indrukken. Onder een glazen stolp liggen gebruiksvoorwerpen die men tijdens de opgravingen van de abdij heeft gevonden. Op de grond zien we een lange bruine strook, een voorstelling van de wereld toen. De zachtgroene muren bevatten grote afbeeldingen in gelijkaardige kleur die als achtergrond dienen voor een duidelijk leesbare geschiedkundige uitleg in vier talen en kleinere reproducties van schilderijen. Het doet me denken aan een enorme bladzijde uit een mooi geïllustreerd boek. Hier en daar zien we een nis met materialen. De hele zaal wordt opgeluisterd door middeleeuwse muziek.

Bang in het donker

Wat me het eerst opvalt als we de volgende zaal binnenkomen, is de open kast met paterklaren op kapstokken, klaar om aan te doen was het niet dat ze beveiligd zijn met een ijzerdraad. Ach, het zou toch ondraaglijk warm zijn bij deze zomertemperaturen. Jules (7j) vestigt mijn aandacht op een koperkleurig plaatje aan de muur. Dit is het eerste museum waar we plaatjes met braille aantreffen!

Boven een dubbele deur kondigt een knipperlicht het begin van de film aan. Van de gids leren we dat het om een fictiefilm van Stijn Coninx gaat, dat de deuren automatisch open en toe gaan en dat ze, eens gesloten, niet meer open kunnen. Hij zegt nog dat we na de film de zaal langs achter moeten verlaten, oppassen voor het trapje want er is al eens iemand afgevallen! Tijdens de overigens goede film moet ik vooral Jules geruststellen dat als er iets gebeurt, de deuren heus wel open zullen gaan. Eerlijk gezegd ben ik er ook niet echt gerust in en we zijn toch opgelucht als de film gedaan is. Nu nog het trapje...

We lopen naar een maquette onder glas. Deze werd gemaakt naar een schilderij dat in opdracht van de abt werd geschilderd met als doel de abdij indien nodig te herstellen. Het touch-screen ervoor belemmert een totaalbeeld van de maquette maar bevat wel een overvloed aan informatie. Ook hier zien we op de zacht gekleurde muren reproducties van schilderijen en vier knopjes voor een uitleg in N-F-D-E.

Kind in de abdij

De eerste verdieping bereiken we via een trap achter glas langs de buitenkant van de voorgevel van het museum. Zo komen we in een educatieve ruimte waar we onze gids uit het oog verliezen omdat we de tentoonstelling actief willen beleven en ontdekken. Ona (6j) kan met moeite het grote, zware puzzelstuk los krijgen. Ze krijgt een lachbui als ze op het knopje naast het grijze konijn drukt. De ruimte wordt gevuld met het geluid dat dit dier voortbrengt. De figuren op de afbeelding hebben elk hun verhaal dat ze graag vertellen als je op de bijhorende knop drukt. De wolf en de ezel maken wel erg veel lawaai, zo zal later nog blijken. Een ronde tafel is een monnikenspel met centraal een draaiende schijf waarop de spelregels staan. Het kastje met het nodige materiaal is op slot. “Vijf keer juist en je wint een prijs!” Jules en Ona zetten zich enthousiast voor het touch-screen. Eerst de

streepjescode scannen, het wordt een gewoonte. Ze zijn ontgoocheld want er gebeurt niets.

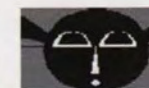
Een dag in het leven van een monnik

Ona kijkt geboeid naar de etmaaltafel op basis van het wateruurwerk van Villiers. In de abdij heerste zwijgplicht. Hoe de monniken met elkaar converseerden, zien we op een touch-screen voor een grote spiegel zodat we de gebarentaal van de cisterciënzers kunnen nabootsen. Vanuit een zekere nieuwsgierigheid druk ik het woord 'vrouw' aan en zie hoe een monnik het zweet van zijn voorhoofd wrijft...? De uitbeeldingen van 'bier' en 'eten' vind ik toch passender. Enkele filmpjes tonen het leven van de monniken, op de muren kunnen we hierover lezen en als we op een knop drukken horen we er een monnik in het streekgebonden dialect over vertellen. Zijn stem wordt overstelpt door het gehuil van de wolf in de vorige zaal.

Ora. Het spirituele leven in een abdij

We zetten ons in een kerkstoel en via het scherm voor mij kies ik op welbepaalde tijdstippen vastgestelde gebeden die ik door een op een douchekop gelijkende telefoon beluister. De lichtinval zorgt ervoor dat ik iedere keer moet rechtstaan om het scherm te bekijken.

Enkele beelden staan vanuit hun nis wezenloos voor zich uit te staren en verder staan er tafels met voorwerpen en boeken.

www.african-antiques.com

AFRIKAANSE KUNST

Uit oude verzamelingen.

Een zeldzaam pre-Bembe beeld 29cm.

Ex-verz. Feuerpeil (Aachen),
Ex-Sackmann (Berlin),
ex- Jo De Buck (Brussels)

Maandag tot zaterdag 14u tot 18 u.

David Norden
Sint Katelijnevest 27

B2000 Antwerpen

Tel: 03 - 227.35.40

david@african-antiques.com

Een stem in het kapittel

Hier beginnen, na een druk op een knop welteverstaan, vijf monniken met elkaar te praten. Wie aan het woord is, wordt letterlijk verlicht. Luikjes op de muur tonen verschillende kapittelzalen. Als we ze openklappen, krijgen we meer informatie.

In de volgende zaal zit een monnik met een pluim in de hand voor een wit blad. Ik maak de bedenking dat het attractief zou zijn, moest hier echt iemand aan het werk zijn. Een tegel vervangt hier de drukknop. Als we erop gaan staan, wordt er boeiend en levendig verteld met op de achtergrond het geluid van stromend water.

In de keuken zet Jules zich naast de monniken aan tafel en heft hij mee het glas. Het geheel oogt wel gezellig. Centraal staat een open haard waarin een wapperend doekje het vuur verbeeldt. Er rond liggen vier tegels maar als we erop gaan staan, gebeurt er niets.

Onder een vierkante meter plexiglas ligt een stukje strand met schelpen. De bedoeling hiervan ontgaat me des te meer omdat een behoorlijke hoeveelheid condens het zicht belemmert.

Alle tentoongestelde voorwerpen werden ter plaatse gevonden. Verder zien we lege kasten met voedingsstoffen en we leren iets over voedselbewaring en voedselbevoorrading.

De spelende mens in de middeleeuwen

Drie zuilen waarvan één met de afbeelding van een minnezanger en één met een naakte vrouw vertellen roddelpraatjes. Je moet er, zoals tijdens echt roddelen, dicht bij staan om hen te verstaan.

Tegen de muur hangen luikjes die verhalen over verboden liefdes tussen pastoors en ordezusters verbergen. Dit alles met op de achtergrond sacrale gezangen.

Tussen hemelen en aarde

Het touw van de klok die hier hangt, blijkt gefixeerd. Toch weerklinkt het luiden ervan. De grafsteen op de glazen bak verradt de identiteit van het skelet op de harde zandgrond eronder.

We lopen over een glazen brug waaronder de verschillende stappen van het archeologisch bodemonderzoek waarheidsgetrouw tentoongesteld zijn.

Terugblik

Ter Duinen beoogt een tegemoetkoming aan de volledige bezoeker zowel op cognitief (wetenschap, geschiedenis), affectief (inkomen in de leefwereld van de monnik, sfeer aanvoelen met muziek en film, geboeid luisteren naar verhalen) als psychomotorisch vlak (puzzels, spelletjes, touch-screens).

Men komt tegemoet aan de noden van blinden (braille, muziek, vertellingen) en rolstoelgebruikers (brede doorgangen, lift, aangepaste ingang).

De verschillende zalen zijn mooi aangekleed en voorzien van interactieve tentoonstellingsmethoden. Het onthaal is vriendelijk en informatief.

We komen graag nog eens terug om de verdere ontwikkeling te volgen.

PRAKTISCH

TEN DUINEN 1138
Koninklijke Prinslaan 8
8670 KOKSIJDE
Tel. 058/52 16 85
www.tenduin.be

Kunsthandel Johanna de Poorter

Moderne en hedendaagse kunst

Van 5 september tot
26 september 2003

**Alessandra
Alves** Bloemen
Olieverf

Zirkstraat 25 - 2000 Antwerpen
Gsm 0478.99.90.65
www.johannadepoorter.be
info@johannadepoorter.be

Openingsuren :
woensdag, donderdag en
zaterdag : van 14 tot 18 uur
en vrijdag : van 11 tot 15 uur.

de Warande

TENTOONSTELLING GEBOEID PUBLIEK het leven achter tralies

tentoonstelling en randactiviteiten over het
gevangeniswezen in de Noorderkempen
van 20 september tot en met 9 november 2003

Vrije toegang van di. tot za. van 14 tot 18 u.,
zo. van 10 tot 12 en van 14 tot 18 u.
gesloten op maandag.
een bezoek op afspraak is mogelijk.

de Warande, Warandestraat 42, B-2300 Turnhout
tel. 0032 (14) 41 94 94, fax 0032 (14) 42 0821
e-mail tentoon@warande.be, www.warande.be

